

30 oktober 1992

Fuchs en de avant garde

In juni 1964 bracht het protestantse tijdschrift *Kentering* een pamflet uit onder de titel 'De poëzie van de bebouwde kom'. De *Kentering*-auteurs hadden zich namelijk geërgerd aan een themanummer van het concurrerende tijdschrift *Gard Sivik* dat gesierd was met een zilverkleurige foto waarop het verkeersbord met een dikke streep door 50 stond. De *Gard Sivikers* wilden hiermee aangeven dat de veilige poëzie van de bebouwde kom afgezworen moest worden, evenals de bekende dichters die bekend stonden als de Vijftigers.

Kentering ergerde zich aan de belangstelling die *Gard Sivik*-redacteuren Armando, René Gysen, Hans Sleutelaar, Cornelis Bastiaan Vaandrager en Hans Verhagen op reclame-achtige wijze bij de media wisten op te wekken.

'De poëzie van de bebouwde kom' kan met recht een conservatief pamflet genoemd worden.

De eerste bijdrage was van een man die verder nooit aan *Kentering* heeft meegewerkt: Rudi Fuchs. Hij had kort daarvoor in het Eindhovens Dagblad het artikel geschreven 'Gard Sivik, of de mythe van de avantgarde'. Dit bevestigde artikel vond men bij *Kentering* zo waardevol dat Fuchs werd gevraagd of hij het wat wilde bijwerken en in de speciale *Kentering*uitgave publiceren. Nu Fuchs als enige kandidaat voor het directeurschap van het Stedelijk Museum Amsterdam is voorgedragen, zal er net als de vorige keer toen hij voor deze post genomineerd stond wel kritiek komen dat hij te modern, te revolutionair en te weinig conserverend is. Als ik Fuchs was, zou ik ter verdediging op deze kritiek 'De poëzie van de bebouwde kom' uit mijn archief halen en voorlezen: „Het begrip 'avantgarde' veronderstelt een geloof in de menselijke vooruitgang, een geloof in de evolutie van de cultuur van een laag naar een hoger plan. Dit is echter een theorie die om goede redenen door geen enkele serieuze historicus meer aanvaard wordt — of hij moet de marxistische geschiedbeschouwing aanhangen. Zoals de zaken nu staan is de 13e eeuw niet beter of slechter dan de 17de of de 20ste eeuw, alleen daarvan verschillend op hetzelfde niveau. 'Avantgarde', in de normale betekenis, is die groep die het dichtst bij de toekomst staat; zij ontleent daaraan een zeker odium van kwaliteit. Maar zolang niemand weet hoe de toekomst eruit ziet, wie maakt uit wie er het dichtst bijstaat.”

HANS RENDERS